

Falvakat sodort el a Tisza áradása a föld színéről

Hat és fél milliárdos kölcsön

RIST és AUBOIN francia pénzügyi szakértők szombaton érkeznek Bucurestibe — A kormány Franciaország segítségét kéri — Megszilárdult a bucuresti-i tőzsde — Román buza Franciaországnak — Ionescu Sisesti az exportprémiumokról

Romániának

Bucurestiből jelentik: Már hosszabb idő óta alaptalan hírek keringenek arról, hogy az állam nem fogja kifizetni a külföldnek járó legközelebbi részletet. Hetekes helyről nyert információk szerint, ezeket a híreket a meghatározottabban cáfolják, Hír szerint a kormány újabb tárgyalásokat kezdett a francia kormánnyal, hogy segítsen az ország gazdasági helyzetén. A parlamenti ülészek befejezése után Argetoianu azonnal Párisba utazik.

Mai lapszámunkban megemlékeztünk arról, hogy Argetoianu a Kamarában oly értelmű kijelentést tett, hogy a kormány állandó tárgyalásokat folytat az ország gazdasági életének talpraállítására vonatkozólag. Beavatott helyről nyert értesülésünk szerint, egy hosszabb, — öt-hat éves — lejáratú kölcsönről lenne szó, amely tehát így nem hatna terhelőleg a közeli évek állami költségvetésére. Bucurestiben már el is terjedt annak a híre, hogy a közeljövőben a fővárosba érkezik Charles Rist, aki — mint ismeretes — hosszabb ideig működött Romániában, mint a francia kormány pénzügyi ellenőrző szakértője és akinek magának is az a véleménye, hogy feltétlenül szükséges Románia részére egy hosszú lejáratú kölcsön megkötése. Charles Rist, — hír szerint — ilyen értelemben már intervenált is illetékes és mértékadó francia pénzügyi körökben.

Románia visszanyerte akciószabadságát

A bucuresti-i tőzsde csütörtökön váratlanul megszilárdult. A stabilizációs kölcsön papirjai 45 lejes árfolyamon élénk keresletet értek el. A tőzsdéi árfolyamok emelkedésének okát Argetoianu pénzügyminiszter optimista nyilatkozataiban látják. Szombatra várják Bucurestibe Rist és Auboin francia pénzügyi szakértőket, akik Románia érdekében nagyobb kölcsönt közvetítenek. Ezzel kapcsolatban közlik, hogy Genfben Titulescu hosszasan tárgyalt Tardieu francia miniszterelnökkel az ország pénzügyi szanalása kérdésében. Miután a dunai együttműködés terve egyelőre kutba esett és Románia visszanyerte akciószabadságát, megkezdte tájékozódását a francia pénzügyi körökben. Hír szerint Franciaország hajlandó Romániának egymilliárd frank, vagyis 6 és fél milliárd lej kölcsönt folyósítani, ami a tisztviselői fizetések, nyugdíjilletmények és állami szállítások hátralékainak fedezésére szolgálna.

Ezzel kapcsolatban itt írjuk meg, Tardieu úgy nyilatkozott, hogy Franciaország

pénzügyi segítségét a dunai tervvel kapcsolatosan a Balkán-államoknak nem adhat. A közelmúlt tapasztalati után a francia pénzügyi körök nem nagy hajlandósággal viseltetnek ilyen jellegű tranzakciók iránt. Ezzel szemben francia oldalról ellenben tovább szorgalmazták a dunai konferencia összehívását, lehetőleg még a lausannei konferencia összeülte előtt.

A kormánynak éppen a súlyos gazdasági viszonyokra való tekintettel komoly problémát okoz az export kérdése és ezért több állammal már tárgyalásokat is kezdett termékeinek értékesítése érdekében. Franciaországgal máris nagyfontosságú egyezményt sikerült létrehoz-

na az elővendő gabonaexport-kampányra vonatkozólag. Az egyezmény értelmében az elővendő kampányban Franciaország buzaimportjának tíz százalékát Románia fogja szállítani preferenciális alapon. Abban az esetben, ha a buza ára éppen olyan nyomott lenne ebben az évben is, mint a múlt szezonban volt, vagy talán még ez alá esne, akkor Franciaország bizonyos vám visszatérítést biztosítana a román exportőröknek.

Itt emlékezünk meg arról, hogy — mint azt már mai számunkban jelentettük — a kormány megkezdte a hátralékos exportprémiumok kifizetését. Először a termelők kapják meg prémium-követeléseiket, míg a kereskedők követeléseinek kifizetése a jövő hét csütörtökén, vagyis április 21-én veszi kezdetét. Ionescu-Sisesti földművelésügyi miniszter ma nyilatkozott a sajtónak, hogy annak ellenére, hogy a prémium rendszerét május elsejével megszüntetik, a kormány a szerzett jogokat tiszteletben tartja és fizetni fogja a prémiumokat mindazon szállítmányok után, amelyeket még akkor kötöttek le, amikor a törvény életben volt és amelyeknek szállítási határideje nem terjed 1932 július elsején túl.

A Kamara kabarájának előjátékaként megszavazták a módosított konverziós javaslatot

A kisebbségi bankok súlyos sérelmei — Hegedüs Nándor magyarpárti képviselő nagy beszéde — Száznyolcvanhárom szavazattal tizenegy ellenében fogadták el a javaslatot — Iorga: „Igen tisztelt és izgatott Kamara!” — Megkezdődik a kabará az ujságíró-szabadjegyek körül — Mickey-mouse a vitában

Egy cuzista képviselő nagy derűtség közben statisztikát olvasott fel a keresztény és zsidó ujságírókról

Bucurestiből jelentik: A Kamara délutáni ülésén Iorga miniszterelnök felolvasta a királyi kéziratot, amely a parlament ülészekát április 20-ig hosszabbította meg. Dimitriu volt liberális közlekedésügyi miniszter tiltakozott a Cultul Patriei egyesület feloszlata ellen. Ez az egyesület kizárólag hazafias működést fejt ki és vezető tagjai közül többen tagjai a Viteazul Mihai rendnek. Iorga miniszterelnök azonnal válaszolt:

— Igaz, — mondotta, — hogy az egyesületnek előkelő tagjai vannak, köztük egyetemi tanárok, akik azonban nem tudnak megfelelő erélyt kifejteni az egyesület kebelében dúló harcok elfojtására. A miniszterelnök felolvasta Atanari nyugalmazott tábornok cikkét, amelyben felhívta a királyt, hogy ne kormányozzon, hanem uralkodjék, mint I. Carol és a cikk félreérthetetlen titokzatossággal idézi az Obrenovicsok uralmának véres eseményeit. Hangsúlyozta a miniszterelnök, hogy Romániában nem engedhető meg az, hogy hazafias egyesületek árnyékában tábornokok olyan klikkek élén álljanak, amelyek mögött titkos szándékok szerepelnek. A választ a Ház többsége tapssal vette tudomásul.

A konverziós törvény vitájánál, amely a szenátusból újra visszakerült a Kamarába, dr.

Kreuter Ferenc németpárti képviselő sürgette a mezőgazdasági adósságok rendezése után, a városi adósságok konvertálását. Majd kifogásolta a szenátus által beiktatott 55-ik szakaszt, amely a Solidaritateaba tömörült erdélyi román pénzintézeteknek 100 százalékos segílyt nyújt a kisebbségi intézetekkel szemben. A Magyar Párt részéről Hegedüs Nándor képviselő fejtögte hosszasan ennek a törvényjavaslatnak igazságtalanságait. Rámutatott arra, hogy a Magyar Párt támogatja a kormányt a konverziós javaslat keresztülvitelében és

a magyar nemzetiségű polgároknak megvan a joguk ahhoz, hogy egyenlő elbánást követeljenek.

Ezt biztosítja az alkotmány és a kisebbségi szerződések. A kormány az 55-ik szakasz beiktatásával csak a Solidaritatea román bankjait vette védelembe. Nem ezt az intézkedést kifogásolja, mert a konverziós törvény megköveteli a hitelintézetek védelmét, de tiltakozik az ellen, hogy ebből a védelemből a kisebbségi intézeteket kihagyták. A kormány ígéretet tett, hogy a pénzintézetek érdekeit külön törvénnyel szabályozzák. Ezek után nem bízik ebben az ígértben. Hangsúlyozottan

kéri, hogy az egyenlő jogok alapján a kisebbségi pénzügyintézetekre is terjesszék ki az 55-ik szakasz intézkedéseit.

Argetoianu pénzügyminiszter válaszában kijelentette, hogy nem tesz különbséget a pénzügyintézetek között nemzetiségi szempontból, csupán szervezeti tekinteteket vett figyelembe.

Trancu Iasi szintén megállapítja, hogy nem szabad különbséget tenni kisebbségi és többségi pénzügyintézetek között, de épp így a falusi és városi intézetek között sem.

Costescu államtitkár a Blocul Econo-

Felekezeti vita az újságíró-szabadjegyek körül

Iorga miniszterelnök: *Igen tisztelt és igazolt Kamara! Nyugodjanak meg, hogy ez a törvény nem fog késni, de meg vágyok győződve, hogy azok, akiket igazán érint, felkészültek már rá annyira, hogy nekik ne legyen meglepetés.* (Nagy derűtség.)

Cantacuzino: Nem kellett volna olyan sokáig húzni, hogy életre kapjanak!

Trifu (Cuzista) az újságíró-szabadjegyek kiosztásáról beszél. Szerinte 384 újságíró szabadjegyet osztottak ki. Legtöbbet az Adeverul, Dimineata és az Universal kapott. Majd így folytatja felsorolását: Universal 40 keresztény, 8 zsidó, Adeverul és Dimineata 20 keresztény, 20 zsidó, a többi lapok „faji” arányai: Curentul 15—1, Cuvantul 2—5, Viitorul 4—1, Lupta 6—9, Argus 10—8, Miscarea 6—6, Dreptatea 6—3, Indreptarea 5—1, Epoca 2—3, Indreptarea 3—2, Iasi-i Lumea 2—2, Neamul Romanesc 6— és egy zsidó se! És még támadják a miniszterelnököt! Rampa 3—4. A vidéken 45 újságnál 12 keresztény újságíró kapott szabadjegyet. Ezenkívül 16 kisebbségi újságíró, 10 író és két más publicista. Erdélyben összesen 25, Besszarábiában 6, Bukovinában 4 szabadjegy került kiosztásra. Felszólítja a közlekedésügyi minisztert, hogy vegye el a zsidó újságírók szabadjegyeit és adja oda a keresztény újságíróknak!

Lucian (szociáldemokrata) Trifu felé: *Micki Maus!*

Az ellenzék elkapja a szót és általánosan ezt kiáltják Trifu felé:

— Micki Maus!

Robu (Cuzista): *Ne védje a pajeszokat!*

Valcoviciu közlekedésügyi miniszter: Elismerem, hogy hibák történtek a jegykiosztások körül, de ősszel új rendezés alá kerül a dolog.

Trifu bejelenti, hogy meg van elégedve a válasszal.

Iorga, a „legöregebb újságíró”

Mavrodi (az újságíró szindikátus elnöke) örömet fejez ki, hogy a legöregebb újságíró, Iorga is jelen van.

Iorga: De a legtöbbet szidott újságíró?

Mavrodi: Elismerem, hogy a sajtó néha igaztalan. De Iorga például felülemelkedett a támadásokon, nem úgy, mint Valcoviciu, aki bosszúból megvonta az újságírók szabadjegyeit!

Soimu: Ralea urral mi van?

Mavrodi: Ralea ur közvetlenül a miniszter urtól kapott jegyet.

Trifu névszerint kezdi felolvasni a szabadjegyet kapott újságírók névsorát.

Cuza: Kóserek és trélik!

Hatalmas robbanás Columbiában

Több halottja van a katasztrófának

Columbiából jelentik: Hatalmas robbanás rázkódtatta meg az épülőfélben lévő új állami palotát. A robbanásnak három halálos áldozata van és több sebesültet szállítottak a kórházba a szerencsétlenség színhelyéről. A rendőrségnek az a meggyőződése, hogy a romok alatt még számos halott fekszik. A robbanás földszinten történt és annak okáról a késő éjszakai jelentés még nem számol be. A szerencsétlenség pillanatában százhuszonhat ember tartózkodott az épülőfélben lévő palotában. Az építkezés munkálatai eddig hatmillió dollárt emésztettek fel.

miei részéről a városi adósságok rendezése érdekében terjeszt elő javaslatot.

Argetoianu újabb válasza után a Kamara 183 szavazattal 11 ellenében változatlanul

elfogadta a szenátus által megszavazott konverziós törvényt.

Ezután törvényjavaslatot terjesztettek be a kereskedelmi adósságoknak a bíróság előtt való likvidálásáról, majd Sturdza konzervatív-párti képviselő kérte a köztisztviselői vagyionok ellenőrzéséről szóló javaslat napirendre tűzését, amit Topa elnök meg is ígért.

Mavrodi: Csak román újságírók vannak!

Robu: És pajeszesek!

Mavrodi: Iorga miniszterelnök nem tesz köztük különbséget!

Iorga: Nem teszek, mert nem látok különbséget köztük! (Nagy derűtség.)

Mavrodi: Nem hiszem, hogy Valcoviciu szimpatizál Trifival, bár azt beszél, hogy egyetértenek.

Robu: Ön a zsidó újságírókat képviseli!

Mavrodi: Azokat képviselem, akik megtisztelték a bizalmukkal!

Robu: Blumenfeldet is?

Mavrodi: Blumenfeld tollal harcol, ön pedig bottal!

Gigeanu (kormánypárti): A sajtó pénzt akar zsarolni, azért támad!

Mavrodi: Ordítsanak, ugyanis utóljára teszik ebben a parlamentben!

Valcoviciu miniszter újlag tiltakozik az ellen, hogy személyes bosszúból vonta vissza az Ordinea Noua szabadjegyeit. Majd egy közbeszólásra kijelenti, hogy nem adja vissza az elkobzott szabadjegyeket.

Ezzel a Kamara ülése véget ért.

Miniszteri engedélyre rádiókat foglaltak le Aradon

Bucuresti-i rendőrtiszt razziázik a rádiók után — A bucaresti-i rádió bement a lefoglalt rádiók tulajdonosainak neveit

Az aradi postahivatal rádió-osztályán ma megjelent három bucaresti-i kiküldött, akik a Rádiótársaság megbízottjainak mondták magukat. *Munteanu* mérnökigazgató és két társa azzal a megbízással jöttek le Bucurestiből Aradra, hogy rádiórazziákat tartsanak a város területén és a rádiótársaság érdekeit szem előtt tartva, vizsgálják felül az előfizetéseket. A három bucaresti-i kiküldött már a tegnapi napon megkezdte munkáját Aradon. Felkeresték a Str. Eminescu (volt Deák Ferenc-ucca), Strada Gheorghe Popa (volt Ferdinánd-ucca), Str. Bratianu (volt Weitzer János-ucca) és Str. Marasesti (volt Kossuth-ucca) házeit és mindenütt a legszigorúbb ellenőrzésnek vetették alá a rádiótulajdonosokat. A kiküldöttek a miniszterium által kiállított engedéllyel rendelkeztek és a társaság egyik tagja, aki a bucaresti-i rendőrség tisztviselője, házkutatást engedélyt hozott magával.

A rádiótársaság megbízottjai minden rádiótulajdonostól az engedély felmutatását követelték és ahol nem tudtak engedélyt és előfizetési nyugtát felmutatni, azonnal jegyzőkönyvet vettek fel és mint *be nem jelentett rádiót lefoglalták a gépeket.* Azoknál az előfizetőknél pedig, ahol az előfizetési díjjal hátralékban voltak, meghagyták, hogyha két héten belül nem fizetik be a hátralékos összeget, ugyanakkor velük szemben is, mint a tiltott rádiózókkal, ugyanis hat hónapi előfizetési díj összegének megfelelő pénzbüntetéssel sújtják a késedelemben fizetőket.

A rádiótársaság kiküldöttei ma folytatták a razziákat, még pedig jelentékeny eredménnyel. *A mai napon felkeresték a rádiószakiüzlet-tulajdonosokat is,* akiknek kötelességük bejelenteni mindazon gépeket, melyeket eladnak. Ezen az alapon is jutottak címekhez, azon kívül, hogy a posta rádióosztálya rendelkezésük-

Több községet előntött a Tisza

A szegedi vizállás meghaladta az 1919. évi legmagasabb vizállást.

Miskolcraól jelentik: Tegnap éjjel Tiszavalk község gátszakadás következtében viz alá került. A lakosság ingóságainak hátrahagyásával menekült a dombon fekvő jegyzői lak köré. A feltámadt szélvihar folytán még nehéz ladikokkal sem lehet a hullámok miatt a házakat megközelíteni, miért is sürgős katonai segítséget kértek. Tiszabalogon és Tiszadorozsmán is kritikus a helyzet. Tiszadob a gát átszakadása folytán szintén viz alá került.

A Tisza ár hulláma Tiszafürednél 747 centiméterrel kulminált, lefelé azonban még mindenütt árad. Szolnoknál 36, Csongrádnál 24, Szegednél 4 centiméter volt az emelkedés. A szegedi vizállás eddig 6 centiméterrel haladta túl az 1919 évi legmagasabb vizállást.

Példátlan munkanélkülitüntetés egy ausztráliai városban

Kifosztották az élelmiszerüzleteket — Véres összeütközések

Londonból jelentik: Oaclandban olyan munkanélküli tüntetés volt, amely Ausztrália történetében példátlan. Ma nagy tömeg munkanélküli kifosztotta az ékszer- és élelmiszer-üzleteket. A munkanélküliek menetének élén négy fiatal leány haladt és ezeknek jelére kezdődött meg egy ékszerüzletnél a fosztogatás. A gyalog- és lovasrendőrök elégtelennek bizonyultak és csak a kikötői matrózok segítségével tudták megfékezni a tömeget. Huszonhárom rendőr és sok polgári egyén sebesült meg, tíz rendőr állapota súlyos. A kár százezer font.

Elengedik a látványossági adót az árvizkárosultak javára rendezett előadásoknál

Aradváros vezetősége általános érdeklődésre számot tartó táviratot küldött a mai napon a bucaresti-i pénzügyminiszteriumba. A távirati intervencióra azok az elhatározások és tervek szolgáltattak alkalmat, amelyeket Aradváros sportegyesületei és jótékony egyesületei hoztak az árvizkárosult lakosság felségélyezése érdekében. Ezek az egyesületek ugyanis olyan látványos előadások és sportesemények rendezésére határozták el magukat, amelyeknek tiszta jövedelmét kizárólag az árvizkárosult lakosság céljaira szánták.

A nemes tendenciájú elhatározások elősegítése érdekében jutott Aradváros vezetősége arra az elhatározásra, hogy felkérje a pénzügyminiszteriumot arra, hogy engedje el ezeknek az előadásoknak és sporteseményeknek a szokásos látványossági adóját, valamint mentesse őket a repülőbélyeg megfizetésének kötelezettsége alól. A távirati intervenciót Voiticeanu János polgármesteri titkár még a mai nap délelőttjén elküldötte rendeltetési helyére.

Megtalálták az első holttestet Mikalaka romjai között

Boros Péter csizmadia tragédiája — Megkezdte működését a mikalakai posta — Elfogtak egy fosztogatót, aki gyilkosság miatt éveket töltött börtönben

Ma délután futótüzként terjedt el Ó-Mikalaka községben a hír: megtalálták az első holttestet a romok alatt. Csoportosan igyekeztek az emberek a község háza elé, ahol Crisan János előjárónál érdeklődtek. A hír valóban bizonyult. A déli órákban a hősök temetője mellett levő Strada Busuioc 16. számú ház tulajdonosa megtekintette teljesen rombadőlt házát. Szomorú látvány tárult szemé elé, a tető teljesen ráomlott a házra, amelyből ugyszólván csak a tető látszik ki földből. Miután másképpen nem lehetett a ház belsejébe jutni, a háztulajdonos elkezdte a tetőt fessegetni, amikor legnagyobb meglepetésére fejszéje emberluszavát ütötte. A teljesen összelapított szobában egy ember holtteste feküdt. A háztulajdonos nyomban jelentést tett az esetről Crisan előjárónak, aki tudta, hogy a házban az árvíz betörése idején az egyik lakó, Boros Péter 78 éves csizmadia bent maradt. Borost többször menekülésre szólították fel, még mielőtt elborította volna az ár a községet, az öreg csizmadia azonban kijelentette, hogy nem hajlandó elhagyni szobáját. Az előjáró nyomban értesítette Boros rokonait, majd a városi orvosi hivatalnak tett jelentést. A városházáról dr. Plesa János helyettes főorvos szállt ki a helyszínre.

A holttest megvizsgálása egyelőre lehetetlenség, mert először el kell távolítani a ráomlott tetőt és menyezetet, amire csak hónapok kerülhet sor. Annyit azonban sikerült megállapítani, hogy a szerencsétlenül járt öregember az ágyban feküdt, amikor a ház beomlott és valószínűleg álmában érte utól a halál. Holnap már az ügyészség is kiszáll, a halál okának hivatalos megállapítása végett.

Dacára a nagy sárnak a délutáni órákban a mikalakaiak nagy tömegben keresték fel a beomlott házat, amely alatt Boros Péter holtteste fekszik. A felvezetés különösen azok körében keltett rémületet, akiknek valamelyik hozzátartozójuk eltűnt és akik még most is reménykednek abban, hogy az eltűnt valamelyik közeli községbe menekült. Ótpercenként keresik fel a község házát, vajjon nem hallották-e az eltűnt hozzátartozójáról és sokan gyalog átmentek Mondorlakra, Csicsérré és Glovácra, hátha ott valamilyen biztos nyomra akadnak.

Egy börtönviselt ember fosztogatásai

A hajléktalanok nagy tömege még mindig Mikalakan tartózkodik. Nem akarnak elmenni a községből. Sokan a község háza, az egyik hivatali szobában töltik az éjszakát, mások a Hegyaljai Villamos kis órházában huzódnak meg. Élelmet azoktól kapnak, akiket az ár nem tett teljesen tünkre. Így Esztermann Péter mészáros három napja éllemez egész sereg hajléktalant.

Ma a lakosok csodájára jártak a hat kis, sárgapihés libának. Bercea községi végrehajtó tulajdona. Az ár alatt az egyik libát tojásokkal együtt a padlásra helyezték fel. A ház beomlott és napokon keresztül nem lehetett megközelíteni. Ma délelőtt végre elmentek a házhoz, a háztetőről hat apró liba társaságában sétált Bercea felé a padlásra felejtett liba. Az árvíz alatt kiköltötte a tojásokat. A hajléktalan libákat egyelőre a község háza udvarán szállásolták el.

A postahivatal is megkezdte ma már működését. A posta épülete teljesen beomlott, pár

Bársony-cég vasárnap d. n. 6 órákor az IPAROS OTTHONBAN. mősáros divatrevüje Belépés díjtalan. Számozott jegyek már kaphatók a Bársony-üzletben.

gerenda, téglá és cserép maradt mindössze meg belőle. Crisan előjáró intézkedésére a község háza egyik szobáját bocsátották rendelkezésre. Eddig még senkise nem vette igénybe a mikalakai postát.

Érdekes fejleménye támadt ma a fosztogatások ügyének. A rendőrség már régebben egy Stefanut Péter nevű egyént gyanúsított azzal, hogy egyik vezetője volt a fosztogatóknak. Stefanut azonban nyomtalanul eltűnt és senki sem tudta megmondani, hogy hol található. Ma azután a rendőrség őrizetbe vette a gyanúsítottat és a délután folyamán Olenicenco Leo komiszár kiszállt Mondorlakra, ahol Stefanut Péter lakik. A házkutatás alkalmával a komiszárnak Stefanut padlásán több zsák lisztet, grizt, korpát, cukrot és nagyobb mennyiségű dohányt sikerült találnia. Stefanut bevallotta, hogy mindezeket az árukat az elmúlt héten a vízzel körülvett mikalakai házakból lopta. A padlásán talált árukat a rendőrség elkobozta, Stefanut Pétert pedig a rendőrségre szállították. Érdekes megemlíteni, hogy a rendőrségen kihallgatása alkalmával kiderült, hogy Stefanut Péter rovtottmult ember. Évekkel ezelőtt sógorát gyilkolta meg és ekkor el is itélték. Büntetését pedig nemrégiben töltötte ki. A rendőrségnek az a gyanúja, hogy Stefanutnak büntetésai is voltak és most ezeknek kézrekerítésére is megindult a nyomozás.

Elmult a rémület hete...

Rövidesen ennyi újdonság történt ma Ómikalakan, a romboló ár által teljesen tönkretett községben. A pusztító Maros visszavonult, az élet rohan tovább és a világ naponként megismétlődő katasztrófái között talán nemsokára feledésbe merül a rémület egy hete. Amely csak bennünk kelt mély fájdalomt, akik szemtanui voltunk a nagy pusztulásnak és akiknek szemé előtt még mindig ott fekszenek a kísérteti romok, amelyek nem is olyan régen egy virágzó községet képeztek.

Marosi Rudolf.

Felmentett a törvényszék egy alaptalanul megvádolt aradi orvost

Martincsek Gyula aradi fociballista tragikus halálának következményei — A boncolás kétségkívül megállapította a halál okát — Hasfalrepedést kapott a szerencsétlen sorsu játékos, amelyet rugás idézett elő

Tragikus körülmények között halt meg 1930. husvét után Martincsek Gyula ismert aradi fociballista. Martincsek, aki katonai szolgálatot teljesített, szabadságra érkezett haza és szabadságának megkezdése után ajánlatot kapott az egyik aradi sportegyesülettől, hogy a husvét mérközéseken vegyen részt. Martincsek az ajánlatot visszautasította, azzal az indoklással, hogy beteg és ez gátolja őt a játékban. A sportegylet vezetősége ekkor felajánlotta, hogy az egyesület költségére kezeltesse és ebből a célból Wolner Gyula dr. aradi ismert specialista-hoz küldötték el.

Az orvos a vizsgálat után neosalvarsan injekciókat rendelt és az első oltást Martincsek husvét szombatján kapta. A második husvét hétfőjén adta neki Wolner dr. és a beteg állítólag ekkor rosszul lettől panaszkodott. Szerdán ágyba fekiült és szombaton, tehát a kezelés megkezdése után egy héttel, meg is halt.

Az aradi ügyészség hivatalból indított vizsgálatot az orvos ellen és elrendelte a holttest felboncolását, amelyet Knall József dr. főorvos és Pescariu dr. aradi orvos ejtettek meg. A boncolás eredményeként megállapították, hogy a tragikus sorsu játékos hasfalra volt felrepedve és a halál közvetlen oka ez

Látogassa meg a

Budapesti Nemzetközi Vásárt

május 7-16.

Több mint ezer kiállító, 200 száma!

Élelmiszer, textil, bútor, építőipari, bőr, vas- és gép, turisztikai és számos egyéb csoport.

Kémiai és háziipari csoportok.

Rádió üzenhet haza!

50%-os utazási kedvezmény május 2-24-ig

Romániában a visszautazás-nál Magyarországon úgy az oda- mint a visszautazás-nál. Magyarországon ezenfelül 33%-os kedvezmény a magyar vidék megtekintésére!

Vízummentes határátlépés!

Nagymérvű kedvezmények gyógyfürdőkre, színházakba és szórakozóhelyekre.

Vásárlás utáni és felvilágosítás kapható: Budapest: a vasárnapon, V. Alkotmány-u. 8. Aradon: Cie Int. de Wagons-Lits, Bulov. Regina Maria (Ortogen.)

„A krízis:

fizetés a világháborúért“ Az új londoni amerikai követ érdekes beszéde

Londonból jelentik: A londoni Amerikaiak Egyesülete ma este bankettet rendezett Mellon, az új londoni amerikai követ tiszteletére. A banketten Mellon a világgazdasági helyzetről mondott beszédet és a krízist a világháborúért fizetendő árak és az események természetes következményének mondja. Baj volt az, hogy a gazdasági válságot szörványos tünetnek tekintették, amelyről azt hitték, hogy valami varázsiormulával lehet az egyes országokban megszüntetni. Anglia már túl van a veszélyen és Amerikának is kidolgozott programja van. Amerika lecsökkenti a kiadásokat, emeli az adókat, újra építi a hitelszervezeteket és megerősíti a hitelhetőségeket. Amerikának és Angliának nagy szerepe lesz a világgazdasági helyzet megoldásában. Az új amerikai követnek a banketten elmondott beszéde nagy hatást keltett.

Nappalra és éjjelre egyaránt legjobb... a

NIVEA-CRÉME

Legfontosabb alkatrésze a bőrápoló eucerit ugyanis teljesen behatolítja a bőrt, anélkül hogy fényessé tenné azt. Nappal a Nivea-krém megvédi a zord időjárás káros hatásaitól, pótolja a szél és rossz idő által elvont bőrszűrőket és megőrzi a bőr puhaságát és simaságát. Éjjel a Nivea-krém felépítően és erősítően hat a bőr szöveteire, és ezáltal fiatalos, triss szint ad az arcnak. A Nivea-krém nem pótolható még a legdrágább luxuskrémekkel sem: Nincs egyetlen más krém sem, amely a bőrápoló euceritet tartalmazza; ezen alapszik a Nivea-krém meglepően jótékony hatása.

Dobozokban: Lei 16.—, 34.—, 72.— / Tubusokban tiszta ónból: Lei 30.—, 45.—

Beiersdorf & Co. S. A. R., Braşov-Brasso, Strada Juliu Maniu 39

Lázás buzgalommal folyik Aradon az árvizkárosultak felsegélyezése

Ellentmondó intézkedések --- A katolikus egyesületek eredményes munkája --- Manoilescu képviselő is felépít egy házat az árvizkárosultaknak

Ujabb adakozások az »Aradi Közlöny« gyűjtéséhez

Az árvizkárosultak felsegélyezésére nagyarányú társadalmi akció indult meg Aradon. A jótékony célú egyesületek, társadalmi alakulatok megmozdulása már eddig is szép eredménnyel járt. Élelmiszerek, ruházati cikkek és konyhaberendezési eszközök gyűltek össze önkéntes adományokból a katolikus egyesületeknél, amelyek együttesen munkálkodnak a menekültek javára. Ezek az egyesületek nem első ízben végzik a jótékonykodás nehéz munkáját, hiszen valamennyi évtizedes multra tekinthet vissza, nem is beszélve a katolikus egyházról, amely az egyház szellemében évezredek hagyományok és egyházi parancsolatok alapján végzett minden időben jótékony ténykedést.

Felhívás a város lakosságához

Ezzel szemben az aradi városi vezetőség részéről ma felhívást küldtek széjjel, amely felszólítja a jótékony egyesületeket, hogy a tagjaik által hozzájuk beküldött ruhaneműt szolgáltassák be a városházán felállított gyűjtő-irodába, ahol szisztematikusan osztják szét. Ez a felhívás általános megdöbbenést keltett úgy az aradi katolikus egyházközség körében, mint a Szociális Misszió tagjai előtt és az összes katolikus egyesületek elhatározták, hogy ennek a felhívásnak nem tesznek eleget, mivel a jótékony egyesületeknek joguk van szegényeik és szerencsétlen embertársaik számára adakozni abból, amit tagjaik önként küldenek be hozzájuk. Ezzel szemben Ursu János, az intrimár-bizottság helyettes elnöke dr. Radu Cornel interimár-bizottsági elnök távollétében az alábbi felhívás közzétételére kért fel bennünket:

— Felhívom a város lakosságának figyelmét — mondotta Ursu János — hogy gyűjtésekre csupán azok az egyházi és jótékonyági egyesületek vannak feljogosítva, akik a város által kibocsátott gyűjtőivek alapján gyűjtenek. Ezért felhívom az egyesületek vezetőit, hogy az általuk, vagy egyesületeik által gyűjtött ruhaadományokat ne osszák szét az árvizkárosultak között, hanem juttassák el azokat a városi gyűjtőirodába, ahol szétosztásra kerülnek.

Dán Oszkárné, az árvizkárosultakat segélyező iroda vezetője viszont olyan kijelentést tett, hogy az egyesületek nem kötelesek beszállítani az általuk gyűjtött ruhaneműket, csupán a kiosztással kell várniok keddig, amíg összeállíthatják a felsegélyezettek listáját, hogy kicseréljék a városi listával. Ezzel azt akarják elkerülni, hogy az élelmesebbek két-három

helyen is segélyezésben részesüljenek, míg a többiek egyszer sem jutnak esetleg a legszükségesebb ruhaneműhöz. A gyűjtési akció egyébként egyelőre az egymásnak ellentmondó intézkedések dacára is szorgalmasan folyik.

Aradváros főorvosi hivatalában, Cucu Vazul dr. városi főorvos személyes irányítása mellett folyik mindazoknak az élelmiszer-adományoknak gyűjtése, amelyeket Arad áldozatkész élelmiszer-iparossága részéről, valamint a nagyközönség részéről küldenek az árvizkárosultak számára. A mai napon Schmidt Antal aradi hentesmester 75 kg. felvágottat és disznósajtot küldött ki a mikalakai, 75 kg. tepertőt pedig a zsigmondházi árvizkárosultak számára. Weisz Szigfried, aradi pékmester 200 kiló kenyert juttatott a szűkölködőknek. Dörner József aradi pékmester pedig újabb 24 kg. kenyert küldött ma is a város élelmiszergyűjtő-szervezetén keresztül az árvizkárosultaknak. Bizonyos, hogy szép példájuknak igabórra is számos követője lesz.

Beszámoltunk arról is, hogy Marcus Mihály dr. vezérigazgató felajánlotta, hogy a legszegényebb és legnagyobb családdal bíró mikalakai árvizkárosult számára kétszobás házat építtet, Dr. Marcus nagylelkű példájának ma követője akadt. Dr. Manoilescu képviselő, bucu resti-i egyetemi tanár ugyancsak bejelentette, hogy az egyik árvizkárosult számára házat akar építtetni, azonkívül az aradi liberális párttagozat szintén házat építtet egy mikalakai árvizkárosultnak.

Ma Aradra érkezett egy bucaresti-i filmvállalat operatőre, aki filmfelvételeket készít a város és a megye árvizsújtotta területeiről. Ez a film Aradváros tulajdonát fogja képezni és azt először az aradi mozikban mutatják be. Később pedig a film kópiáit az egész országban lepergetik és az ebből, származott jövedelmet az aradi és az aradmegyei árvizkárosultak segélyezésére fordítják.

Sok elismerést érdemel a zárda jótékony munkálkodása. Az apáca-nővérek nagyon öltetesen oldották meg az adakozást. Minden növendéknek, aki csak teheti, hozni kell minden nap valami csekélységét. Egyik nap lisztet, másik nap zsírt, harmadnap tojást gyűjtnek a növendékek, saját adományaikból. Ily módon már tekintélyes zsák lisztet, hatalmas bödön zsírokat és egész kosár tojást szállítottak a volt Zita-kórházba, ahol menekülteket látnak el az adományokból.

A Neuman-házban felállított varroda, ahol maradék anyagokból ingecskéket és különböző gyermekruhaneműket varrnak szorgalmas női kezek, szintén gyönyörűen működik. Az önként jelentkező „varrónők” lelkes gárdája minden nap növekszik. Borhegyi Károlyné, Dittrich Aurélné, Finster Ferencné, Licek Sári, Kádebó Istvánné, Kalász Mária, Kauten Lajosné, Kintzig Gézáné, Nagy Dezsóné, Parecz Béláné, Parecz Magda, Probszt Endréné, Szemző Árminné, Taranu Viktorné, Wisky Pálné, Wisky Margit, Urbányi Kató léptek be újabban a hölgygárdába. A Szociális Misszió helyiségében is folyik a ruhafoltozás. Fehérneműket, ágyneműket javítanak itt ki szorgalmas kezű, nemes szívű uriaszonyok. Steinitzer Zseni gondos irányítása mellett a következő hölgyeket találjuk itt: Alexi Sándorné, Feleki Miklósné, Hajas Illésné, Henárey Ilonka, Kalász Ella, Kőműves Józsefné, Nádray Aurélné.

Az Aradi Közlöny gyűjtése

Az Aradi Közlöny gyűjtési akciója ismét gyarapodott. Az Erdélyi és Bánsági Sportúrlapírók Egyesülete az alábbi levelet intézte ma szerkesztőségünkhöz:

„Van szerencsénk mellékelve átszármaztatni Lei 200 összeget, mint az Erdélyi és Bánsági Sportúrlapírók Szindikátusa, Arad adományát az árvizkárosultak felsegélyezésére. Kíváló tisztelettel: Hentschel István, ügyvezető alelnök”.

Mai gyűjtésünk eredménye tehát:

Erdélyi és Bánsági Sportúrlapírók	200 lei
Czárán Terézia, Seprős	100 „
Perlaky Kálmán	150 „

Osszesen: 450 lei

Eddigi gyűjtésünk eredménye: 44350 lei

Osszesen: 44800 lei

CORSO MOZGO! FLAGRANT DELICT (Beőrök)
UFA ragyogó operettsláger. LILIAN HARVEY, WILLY FRITSCH.

Tisztogatás Németországban

Betiltott ifjusági szervezetek — Letartóztatott parlamenti képviselők — Hitler döntő fordulatot vár

Berlinből jelentik: A belügyminiszter ma betiltotta a főváros területén az ifjusági szervezetek működését. A rendelkezést valószínűleg kiterjesztik egész Németország területére. A nemzeti szocialisták párhelyiségében letartóztatott husz egyén elszállítása azért vált szükségessé, mert ellenszegültek a karhatalomnak. Közöitük néhány parlamenti képviselő és városatyja is volt.

A rendőrség ma délelőtt 8 órakor folytatta a nemzeti szocialista roham-csapatok feloszlatását és a roham-csapatok irodáinak és párhelyiségeinek lezárását, valamint lepecsételését. A mai nap folyamán a rendőrség 50 pártirodát lezár és az ezekben talált iramennyiséget lefoglalta. A roham-csapatok feloszlatása mindenütt nyugodtan és rendben folyt le, csupán két helyen kísérelték meg, hogy a lefoglalásra szánt iratokat más helyiségbe vigyék. Ez azonban nem sikerült, mert

a hatóságok a szándékot még idejében észrevették és az iratcsomók elszállítását megakadályozták.

Hitler ma egyébként felhívást intézett párhiveihez, amelyben többek között kijelenti, hogy április 24-ike, a porosz képviselőválasztások napja lesz, amikor is döntő fordulat következik Németország további sorsában.

Berlinből jelentik: Hitler ma nyilatkozott és szerinte a birodalmi kancellár a francia miniszterelnök nyomására rendelte el a nemzeti-szocialista katonai szervezetek feloszlatását és erre — állítása szerint — bizonyítékai vannak. A kormány szerint ez az állítás kitalált és csak arra alkalmas, hogy a német kormány tekintélyét a kül- és belső csökkentsék.

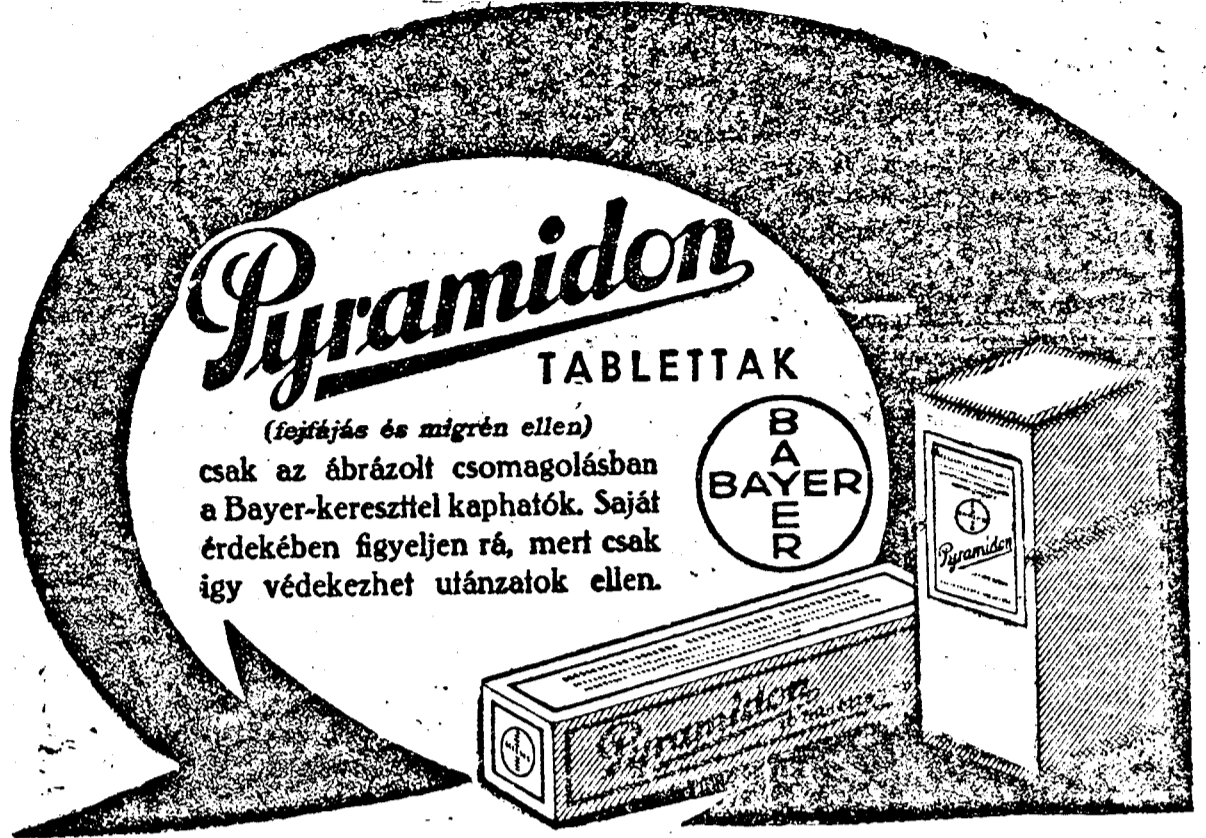
Adakozzunk az árvizkárosultaknak!

Bársony-cég vasárnap d. u. 6 órakor az IPAROS OTTHONBAN. műsoros divatrevüje Belépés díjtalan. Számozott jegyek már kaphatók a Bársony-cégnél.

Az 1932. évi hadkötelesek bevonulása

Az aradi hadkiegészítő parancsnokság közli, hogy az 1932. évi kontingens bevonulása a következő sorrendben történik: Április 15-én, pénteken az Aradon, aradi és pécskai járásokban lakók, szombaton, április 16-án a Kisjenő, Világos és Szentanna járásokban lakók, április 17-én vasárnap a Halmágy, Borossebes, Borosjenő és Radna járásokban lakók vonulnak be.

A hadügyminiszter egyben, mint utolsó határidőt, 1932. május 1-ét jelölte meg, ameddig az 1883—1900. évben születettek rendezhetik katonai helyzetüket, amennyiben nem voltak besorozva a román hadseregbe. A fenti határidőig az érdekeltek az aradi hadkiegészítő parancsnokságnál jelentkezhetnek okmányikkal és a polgármesteri hivatal igazolványával, hogy nem optáltak más állam állampolgárságát. Akik a felhívásnak nem tesznek eleget, azok ellen eljárás indul és két évi szolgálatra lesznek behíva.

Teljes nyilvánosságot! Bizalmas értekezlet az aradmegyei prefekturán a sajtó kizárásával

Az értekezlet céljáról semmi sem szivárgott ki — Résztevői nem nyilatkoznak — Nicolau temesvári kerületi közigazgatási vezérfelügyelő Aradon

Aradmegye és Aradváros hivatali vezetőinek. Bucurestibe történt elutazásáról nagy cikkben számolt be legutóbbi számában az *Aradi Közlöny*. A hivatali vezetők eltávozásával sem szűnt meg azonban a munka az árvíz-káro felbecsülése ügyében, valamint az önkéntes adományok összegyűjtése érdekében.

E két közérdekű tevékenységgel szinte párhuzamosan indult meg egy másik folyamat is, amely azonban eléggé helytelenül a nyilvánosság legkörültekintőbb kizárása mellett folyik. Ez a folyamat igaz, hogy a hatóságok belső adminisztrációs ügye, mivel fegyelmi vizsgálatokról van szó, de mert az árvíz-károkkal van szoros összefüggésben, vitathatatlanul Aradmegye és Aradváros lakosságának ügye is, mert hiszen egyik vagyunk valamennyien abban a szándékban, hogy *sürgősen orvosolni kell a pusztulásokat és helyre kell hozni mindazt, amit semmivé tett az ár.*

Amit joggal elvár a közvélemény

Sajnálattal kell megállapítanunk nagy általánosságban, hogy hatósági vezetőink most, a momentáni veszély multán feledni látszanak a sajtó lelkiismeretes szolgálatának jelentőségét. A legegyszerűbb, de tiszta judiciumu ember előtt is méltánytalannak tűnhetik fel az az elbánás, amely — nagyon helyesen — a rendkívüli körülmények között igénybevette a sajtó rendkívüli szolgálatát és áldozatkészségét, a mikor rendkívüli intézkedések kivételes áldozatot és energiát követelő teljesítményeire volt szükség. — de aztán máról-holnapra elfeledte a történetet. A sajtónak nincs szüksége nyilvános köszönetekre és vállveregetésekre, mert legértékesebb jutalma a nagyközönség megbecsülése és ragaszkodása. De éppen a közvélemény érdekében *joggal elvárja a feledékeny hatósági vezetőktől, hogy amint a veszély napjaiban történt, úgy továbbra is megkönnyítse számára a nyilvánosság informálásának felelős munkáját.* Most, hogy a felelősség kérdései

kerülnek sorra a történetek után, nem lehet máról-holnapra pár ember magánügyévé szűkíteni ezrek közügyét. Azok a vezetők pedig, akik ma Arad közéletének élén állanak, egyenes kötelességüknek kell hogy érezzék a sajtó reprezentánsainak további bevonását az újjáépítési és a felelősség megállapítását célzó akciók intéző-bizottságaiba. Reméljük, hogy az események összetorlódásai után most már sor kerül ennek a mulasztásnak azonnali pótlására is, mert Aradmegye és Aradváros közvéleménye elvárhatja, hogy ha pénzére és áldozatkészségére igényt tartanak, a sajtó hivatott képviselői utján *teljes betekintést nyerjen továbbra is a hivatali ajtóik mögé huzódó eseményekbe!*

Ma reggel az aradmegyei prefekturán bizalmas értekezlet folyt le, amelyen Pop C. István dr. volt miniszter, Lazar Ágoston dr. megyei közigazgatási igazgató, Stoichitoiu csendőrhadnagy, Petculescu granicsár-örnagy és Moga Romulus dr. rendőrkvesztör vettek részt. Az értekezlet céljáról semmi nem szivárgott ki és résztvevői elzárkóztak a nyilatkozattétel elől.

Vizsgálatok Aradmegye területén

A déli órákban Ujaradról autón megérkezett Nicolau M. C. temesvári kerületi közigazgatási vezérfelügyelő is, aki több megyei részortvezői tisztviselőt rendelt maga elé kihallgatásra. Így hosszas megbeszélést folytatott Szulánczi és Peter ügyosztályfőnökökkel, majd Lazar Ágoston dr. megyei közigazgatási igazgatóval. A megbeszélések végeztével M. C. Nicolau kerületi vezérfelügyelő az *Aradi Közlöny* munkatársának érdeklődésére a következőket jelentette ki:

— Ittartózkodásomnak adminisztrációs céljai vannak. Adminisztrációs ügyeket intézek, amelyeknek az árvízzel nincsenek összefüggései. Vizsgálatom megállapításairól azonban természetesen nem tehetek a közönség számára semmiféle nyilatkozatot, mivel megbízatásom arra szól, hogy a miniszteriumnak *tegyek elsősorban jelentést.*

Értesüléseink szerint Aradmegye területén több vizsgálat is folyik, amelyeknek jellege adminisztratív természetű. Így szombaton reggel száll ki a sebesi járásban levő Krokna községbe Bejan Romulus dr. temesvári közigazga-

tási vezérfelügyelő, hogy az ottani eköljáróság ügyeit felülvizsgálja.

A mai nap folyamán a megyei adminisztráció inspekciós készütsége megszűnt, mivel megszűnt az áradás veszélye is, mely életre hívta. Aradmegye interimár-bizottsága pénteken tartja meg első ülését, amelyen számos érdekes ügyben fognak határozni. A távollevő Serbanu György dr. megyei prefektus hivatali hatáskörét Lazar Ágoston dr. alispán vette át és ő elnököl a holnapi interimár-bizottsági ülésen is, amelynek határozatai iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Pécska és Sajtény községek eköljáróságai a mai nap folyamán különben gőszivattyukat kértek Aradmegye vezetőségétől, hogy a mélyebben fekvő helyekről a felgyűlt árvizet, helyenként pedig a talajvizet eltávolíthassák.

Egy család tragédiája

Meggyilkolta apját. — Férje öngyilkos lett. — Bűntett, amely évek múlva derült ki.

Teschentől jelentik: Évekkel ezelőtt arzenmérgezés következtében meghalt Weber állapotpreparátor. Halála annak idején nem keltett gyámit, mert Weber mestersége azzal jár, hogy arzennal kell dolgozni. Nemrégiben férjhez ment Weber 23 éves, feltűnően szép lánya, aki most egyik barátnőjének megvallotta — a legnagyobb titoktartás terhe alatt — hogy apja nem természetes hallálal halt meg. A vallomásnak hire ment, mire az asszonyt letartóztatták. A rendőrségen bevallotta, hogy apját tényleg ő ölte meg. Még 15 éves korában történt, hogy apja erőszakot követett el rajta és azóta szerelmi viszony állott fenn kettőjük között. Amikor a leány szerelmes lett egy fiatalemberbe, az apja azzal fenyegette meg, hogy megöli. A nő azt hitte, hogy csak úgy szabadulhat a rettenetes helyzetből, ha megöli apját. Mikor az ügy részletei nyilvánosságra kerültek, az asszony férje öngyilkos lett és meghalt. A nőt letartóztatták.

Az aradvárosi mozgészházak műsora

5, negyed 8 és negyed 10 órakor:

CENTRAL MOZGÓ: Ma utoljára: A FEKETE GÁRDA. Indiai dráma. Főszereplők: MYRNA LOY és VICTOR Mc LAGLEN.

SELECT MOZGÓ: Repriz-premier: ŐFELSÉGE A SZERELEM. Vígjátékláger, főszerepekben: NAGY KATÓ, FRANZ LEDERER, SZÓKE SZAKÁLL, GRETL THEIMER és HALMAY TIBOR.

A császár vadász

(Berge in Flammen)

Jön!

Jön!

Bársony-cég

vasarnap
d. u. 6 órakor
az IPAROS
OTTHONBAN
Belépés díjtalan

műsoros divatrevüje

Számozott jegyek már kaphatók a Bársony-üzletben

Beszélgetés a világ legborzalmasabb hajókatasztrófájának egyik menekültjével

A „Titanic“ egyik utasa husz év után elmondja az óceáni katasztrófa borzalmas riportját — Husz éve volt a hajószerecséltenség, amely ezer ember életébe került — Bál a jéghegy tiszteletére.

Bécsből jelenti az Aradi Közlöny tudósítója: Április 13-án volt husz esztendeje, hogy a háboru előtti világ legnagyobb katasztrófája megtörtént: a Titanic óriáshajó összeütközött egy jéghegygel és elmerült. Nem kevesebb, mint ezer ember pusztult el. Azok egyike, akik átéltek a borzalmas áprilisi éjszakát, itt él Bécsben: Gabriel Johanna, akit egy Amerikába utazó angol család nevelőnőnek szerződte-tett s az április 10-ikén Southamptonból induló Titanic-kal igyekeztek átjutni Amerikába. Alább megszólaltatjuk Gabriel Johannát, aki ma, husz év után is úgy emlékszik vissza a szörnyű katasztrófa egyes részleteire, mintha most élte volna át.

— Minden volt azon a hajón, ami amerikai milliósok számára elengedhetetlen kellett, csak egy hiányzott: mentőeszköz! De hát ki gondolt ilyen kicsiségekre, amikor a világ legerősebb és legmodernebb hajója veszi fel a küzdelmet az óceán hullámaival! Azon a napon lovastornát rendeztek, utána teniszverseny volt, míg a szünetben mindenki az esti bála készülődött. A termeket feldisznították és a hangulat megfelelt a fényes ünnepségeknek. A hölgyek lelegegánsabb toalettjeiket vették fel, sokan közülök vagyont érő ékszerekkel ékítették magukat. Estére nagy mértékben lehült a levegő. Valaki kitalálta és aztán szájról-szájra járt, hogy a hajótulajdonos White Star Line érdekes szenzációról: valódi jéghegyről gondoskodott. Jéghegyről, amelyet ezen az útvonalon élő ember még nem látott. A vig hölgyek és urak egymás szájába adták a tréfás mondást: a bált a jéghegy tiszteletére rendezik..

A borzalmak éjszakája

— Előbb a kapitány vette észre, aztán kitódult a fedélzetre ezerhatszáz ember: nézték a valóságos jéghegyet, amely kékesen szikrázott a csillagos égbolt megvilágításában. Felejthetetlenül gyönyörű volt!

— Éjjel tizenegy volt, amikor épen sakkoztunk és a sakktábla figurái hirtelen felborultak. Mi történhetett? A hajó második tisztje idegesen kopogtat be a kabinokon és csak ennyit mond:

Valami közbejött s így Halifaxban kikötünk.

Egykedvűen veszik tudomásul a bejelentést,

A tárgyaláson tartóztatott le két tanut az aradi törvényszék hamis vallomás miatt

Ellentmondó vallomást tettek a vád tanui — Hajsza egy kisjenői iparos ellen — Váratlan fordulat a főtárgyaláson

A hatóságokhoz még az elmúlt év folyamán bizalmas természetű feljelentés érkezett Orosz Kálmán kisjenői iparos ellen, aki, mint az ottani Iparos Kör elnöke, általános becsülésben állott. A feljelentés adatai szerint Orosz Kálmán becsmérőleg nyilatkozott volna a dinasztiairól, valamint az országról, azonkívül irredenta-propagandát fejt ki a vezetése alatt álló körben.

A feljelentések alapján megindult a vizsgálat, több tanut hallgattak ki ebben az ügyben, akiknek egy része terhelően vallott Orosz ellen és igazolta, hogy a vádban feltüntetett kijelentések valóban elhangzottak. A vizsgálóbírói eljárás befejezése után az ügyészség vádindítványt tett az iparosmester ellen, akinek ügyében az aradi törvényszék Mager dr.-tanácsa ma tartotta meg a főtárgyalást. A kihallgatott tanuk közül csupán Parvu János és Urs Péter tett Orosz ellen terhelő vallomást és kijelen-

hiszen mindössze csak pár órás késésről lesz szó... De percek múltán hirtelen megváltozik a helyzet, izgatott, felindult emberek szaladgálnak össze-vissza, mentőöveket cipelnek, néhány pillanatra kialszanak a lámpák, majd újból meggyuladnak, hogy aztán rövidesen örökre elsötétüljenek. De még most sem vesszük túlságosan komolyan a helyzetet. Csak arra gondolunk, hogy tulzott elővigyázatrol van szó. De aztán elhangzik a kiáltás és az még ma is megfagyasztja ereimben a vért:

Előbb az asszonyok és gyermekek! Erre kitör a borzalmas pánik. Mindenki kia-

Súlyos veszélyben Arad előntött területei

Az épen maradt házak összedőlnek — A mikalakaiak küldöttségének panasza — A Maros állandóan apad

A CFR. mai aradi menetrendje

A Maros aradi vizállása csütörtökön délelőtt elérte a 366 centimétert. A városi mérnöki hivatal a mai napon beszüntette a vizállás további mérését, mert a Maros az aradi szakaszon elérte a szokásos tavaszi áradások vizállásának pontját. További lassu áradás várható.

Aradváros mérnöki hivatala ma délelőtt két helyen két méternyi mélységben újra átvágta a Radnai-utat az egykori árterületek mellett, hogy a víz szabad lefolyást nyerjen. A víz lefolyását erősen akadályozza az a körülmény, hogy a CFR. igazgatósága már kezdi erősen rendbehozni a vasuti töltések átmosztott részeit is és így mesterséges uton kell meggyorsítani az áradat lefolyását.

Ma egybéként a mikalakaiak küldöttsége kereste fel a városházát és a megyei prefekturát, hogy sürgős intézkedéseket kérjenek sérülmeik orvoslására. A küldöttség tagjai Motta Aurel vezetésével a déli órákban megjelentek az Aradi Közlöny szerkesztőségében és a következő panaszt adták elő:

— Az árviz elmúltával Mikalakán még mindig áll a víz. A CFR. ismét betömte a temesvári vasuti töltésen eszközölt átvágásokat és csak két keskeny rést hagyott. Hónapokig várhatunk, ha azt akarjuk, hogy ezen a két

bál, sikolyt őrlöng, a haját tépi, egy ember föbelövi magát. Erős karok ragadnak meg és durván a mentőcsónakba dobnak, úgy hogy az arcomon felhasad a bőr és orrcsontom megreped. De a félelem olyan rettentő erős bennem, hogy nem érzek fájdalmat.

Küzdelem az életért

Az egyik mentőcsónakban pompás estélyi ruhában egy hölgy áll, a mentőcsónaknak egész kis flottiláját kommandirozza. A férfiak némán engedelmeskednek neki. Már az a néhány, aki bejutott a mentőcsónakba. A legtöbbje a fedélzeten maradt és leirhatatlan kétségbeesésben rohant ide-oda, majd egymásután vetették be magukat a vízbe... A hullámok mind messzebb sodortak a hajótól és félóra múlva még láttuk, hogyan sülyed a mélybe a büszke óriás... Körülöttem a csónakokban csupa örült... Mikor a Carpathia fedélzetére veszt, hatszáznegyvenötven vagyunk... ezerhatszáz közül... És ennek már husz éve... de még ma is élénken emlékszem minden apró részletre és ha néha éjszakánként eszembe jut, majdnem eszemet vesztem a félelemtől és borzalomtól...

résen át távozzon a községhől a víz. Közben a néhány, még épen maradt ház is beomlik és a község teljesen tönkremegy — mások önzése folytán. Arra kérjük még a város vezetőségét, hogy a másik oldalon a Holtmarosba eressze a felgyülemlt vizet, hiszen annak mennyisége távolról sem olyan nagy, hogy a Holtmaros kiáradásától lehessen félni.

— Ezzel a panasszal kerestük ma fel a hatóságokat. A városházán elutasítottak bennünket azzal, hogy Radu Cornél dr. interimár-bizottsági elnök nem tartózkodik Aradon, hanem Bucurestibe utazott. Ekkor a megyei prefekturára mentünk, ahol olyan ridegen és visszautasítóan fogadtak bennünket dr. Serbanu György prefektus távollétében, hogy megdöbbenéssel távoztunk. Ez a katasztrófális árviz éppen eléggé tönkretette Mikalaka községet, a melynek ma már csak a romjai maradtak meg emlékeztetőül. A súlyos csapás után legalább annyit reméltünk, hogy a hatóságok segítségünkre lesznek és támogatnak bennünket abban az igyekezetünkben, hogy megmentünk, ami megmenthető. Azonban látnunk kell azt, hogy senkisem akar segítségünkre lenni. A víz közben csak jelentéktelen mértékben huzódik le az uccákról és amit a nagy árviz otthagyt, az most megy tönkre.

Lejegyeztük a küldöttség panaszát. A mikalakaiak kívánsága feltétlenül jogos, mert valamilyen módon segíteni kell rajtuk és módot kell találni arra, hogy a felgyülemlt víz valahogyan lefolyást találjon. Segítségükre kell állani az elpusztult község lakosainak abban, hogy a még épen maradt házakat megmentésük és a pusztulás ne legyen nagyobb, mint amilyen eddig volt. Az aradi hatóságok kötelessége közbelépni a CFR-nél, mert a pár megmaradt házat nem szabad kitenni a pusztulásnak. Koldussá tett emberekről van szó és ilyen szituációban nem lehet a bürokrácia fedezéke mögé vonulni, hanem sürgősen segíteni kell rajtuk.

Az aradi vasutállomás forgalmi irodájától nyert értesülés szerint a vonatforgalom Pécska, Nagyvárad, Brád, Tövis, Bucuresti irányban menetrendszerűen nyer lebonyolítást. Csupán az arad-ujaradi vonalrészén szünetel a forgalom, mivel a pályatest helyreállításán még dolgoznak a munkások. Mintegy négy nap szükséges még a munkálatok befejezéséhez, amelynek megtörténte után a Temesvár felé induló és érkező vonatok az aradi állomásra indulnak illetve ide érkeznek Ujarad helyett. Egyelőre azonban Ujaradról indulnak a vonatok ugyanazon menetrend szerint, mint ahogyan eddig közlekedtek.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

A konverziós javaslat szanálási módjai

Befejező közlemény

Irtá: **Dr. Parecz György**

A mai lapunkban cikket közöltünk dr. Parecz György tollából. A módosított konverziós törvényjavaslatról az alábbi befejező közleményt adjuk:

A 10 hektárnál (20 hold) nagyobb birtokkal rendelkező közép- és nagybirtokosok is részesülhetnek a jogszerinti konverzió kedvezményében, ha a konverziót csak 10 ha-ra (20 hold) kérik, a többit pedig átengedik a hitelezőknek, hogy azt a rendes jogszabályok szerint végrehajtsák alá vonják. Annak a közép- vagy nagybirtokosnak, akinek ez a megoldás nem alkalmas, több más szanálási mód áll rendelkezésére, de csak akkor, ha adósságaiból legalább 60 százalékot földszerzésre, élő- és holtfelszerelés létesítésére, vagy más hasonló mezőgazdasági célokra vett fel.

Az első ilyen szanálási mód a felhalmozódott kamatok csökkentése. Ez abban áll, hogy a tőke, kamat és egyéb járulékokból álló adósság összegétől 10, 20, 30, 40 és 50 százalék vonatkozik le, aszerint, hogy adóssága 1931., 1930., 1929., 1928. vagy 1927. évből, vagy pedig még előbből származik. Az így leszállított adósságból legalább 10 százalékot a leszállítást elrendelő határozat keltétől számított 6 hónapon belül, a maradékot pedig annak esedékességi időpontjától számított két éven belül tartozik az adós megfizetni, vagy ha ez a maradék már lejárt volna, vagy a szanálási eljárás folyamán járna le, az esedékesség időpontja jogszerint a levonás tárgyában hozott határozat jogerőre emelkedésétől számított 3 hónapra állapíttatik meg. Ha ezeket a részleteket az előbbi határidőn belül az adós nem fizeti meg, elveszti a szanálási kedvezményét s a hitelezők követelésüket a rendes jogszabályok szerint hajthatják végre.

A második szanálási mód a bírói szanálás, amely a kényszeregyezéshez hasonló. Az adós legalább is 60 százalékos kvótát köteles felajánlani. Ez a hányad a törvényszék által az adós fizetőképességével arányosan megállapítandó határidőn belül, évi részletekben fizetendő. A határidő 30 évet nem haladhat meg, viszont az évi részletek sem lehetnek nagyobbak a birtok tiszta jövedelmének 50 százalékánál. Egyetlen évi részletnek meg nem fizetése esetén a hitelezők kérhetik a bírói szanálási határozat megsemmisítését. Ugy a felhalmozódott kamatok csökkentése, mint a bírói szanálás esetén a bírói eljárás egész tartama alatt 5 százalékos kamat jár.

A végrehajtások elhalasztása

A harmadik szanálási mód a közép- és nagybirtokosok részére a végrehajtások elhalasztása, ami abban áll, hogy az illető adós lakóhelye törvényszékétől kérheti a kielégítési végrehajtás elhalasztását azzal a feltétellel, hogy kötelezi magát adósságainak a Nemzeti Bank kamatlábiával egyenlő, évenként fizetendő kamat mellett 3 évi határidőn belül való megfizetésére.

Mindezen szanálási módokat ügyében a törvényszék dönt az adós kérelmére, de a hitelezők meghallgatása után. A felhalmozódott kamatok csökkentését és a bírói szanálást az adós a törvény kihirdetésétől számított 60 napon belül kérheti, a végrehajtások elhalasztásánál a javaslat nem ír elő határidőt.

Nem esnek szanálás alá az állammal, megyével és községgel szemben fennálló adósságok, ugyancsak az idegen állampolgárokkal vagy társaságokkal szemben fennálló adósságok, ha ezek az idegen társaságok vagy állampolgárok az adósnak közvetlen hitelezői vagy a követelésnek 1932. január 1. előtt kelt jogtörvény vagy engedmény útján váltak birtokosává. Nem esnek továbbá szanálás alá a tartási követelések, a városi ingatlanok lakbé-

re, a társadalmi biztosításokért járó tartozások, a munkaszolgáltatásokért járó tartozások, (pl. ügyvédi és orvosi honorárium sem) de ezek is 5 éven belül törlesztendők, redukció nélkül.

A törvény magánjogi intézkedései mellett büntetőjogi rendelkezést is tartalmaz. Amnesztíában részesíti mindazokat a mezőgazdasági adósságokat, akik bírói zár alá vett dolgot elcsikasztottak vagy zártörést követtek el (bírói zár eszközlése esetén a hatósági pecsét letörése, a lezárt helyiség felnyitása stb.)

Az adóssoknak eme nagyfokú védelmével szemben a törvény nemcsak a szanálás finanszírozására nézve nem tartalmaz semmi komoly rendelkezést, hanem egyáltalán a hitelezőt alig védi. Mindössze az a nagyon gyenge vigasztalásuk marad azoknak a hitelintézeteknek, amelyeknek követeléseit szanálás alá estek, hogy a kereskedelmi törvény rendelkezéseitől eltérőleg felhasználhatják tartalékalapjukat, valamint titkos tartalékalapjukat is tárcájuk értékcsökkenésének amortizálására, anélkül, hogy a kereskedelmi törvény által előírt alakszerűségeket teljesítenék. Hasonlóképpen fel vannak jogosítva arra is, hogy mérlegükben az aktíváknál külön számlán fenntartsák azokat a különbözeteket, amelyek tárcájuknál a jelen törvény alkalmazásából származnak. Ez a külön számla a későbbi mérlegekben amortizálendő s az amortizálásra rendelt összegek mentesek a reájuk eső adóktól. Nem nyitható továbbá csőd a törvény közzétételétől számított 5 esztendőig a hitelszövetkezetek, mezőgazdasági szindikátusok, mezőgazdasági szövetkezetek, bankok, mezőgazdasági gépkereskedők ellen, ha tárcájuknak legalább 10 százaléka szanálás alá eső követeléseket tartalmaz.

Az erdélyi román bankok védelme

Hathatósabb védelemben részesíti a törvény az erdélyi román bankok szindikátusába, a „Solidaritate”-ba tömörült intézeteket, amennyiben a törvény előírja, hogy ezeknek az intézeteknek a törvény alkalmazásából származó összes kárait megtéríti, ha 1931. december 31-én alaptőkéjükkel legalább egyenlő betétállományuk volt és ez a betétállomány legalább 40 százalékban kisbirtokosoktól, egyháztól, iskoláktól, kulturális vagy emberbaráti alapítványoktól származott és bebizonyítják, hogy kihelyezéseikből legalább 30 százalék jogszerinti konverzió alá esett. Az állam ezt a hozzájárulást 30 éven belül fizeti meg.

Ausztriába és Magyarországra a kompenzációs pénztár engedélyével pénzeslevél küldhető

A Kompenzációs Pénztár felállításával kapcsolatos devizakorlátozó rendeletek enyhítéséről érkezett ma leirat az aradi postafőnökséghez. A rendelet az iránt intézkedik, hogy Ausztria és Magyarország területére pénzesleveleket lehet irányítani, olyan feltétellel, amely a Kompenzációs Pénztár irásbeli engedélyének felmutatását írja elő. Az engedély felmutatása alapján, bármilyen valutát expedíálhatnak Ausztriába és Magyarországra a posta útján. A pénzes levél átvétele nyitva történik és a pénzesleveleket a postahivatal illetékes tisztviselője teszi a borítékba átvétel után. A rendeletnek azonban sok gyakorlati lehetősége nincs, mivel a Banca Nationala mellett működő kompenzációs pénztárhoz kell egyenesen fordulni a kivonat engedélyért, amely rendkívül megnehezíti a posta útján való pénztulajlásnak ezt az egyetlen módját. Magyarországra és Ausztriába.

Törvényjavaslat a tisztességtelen verseny ellen

Ki követi el a tisztességtelen verseny büntetéseit — A büntetések

Bucurestiből jelentik: Vasilescu-Carpen ipar- és kereskedelemügyi miniszter a parlament elé terjesztette a tisztességtelen versenyről szóló törvényjavaslatot. A most beérkezett javaslat még a parlament folyó ülésén szavazásra kerül.

A javaslat értelmében tisztességtelen versenyt fejtenek ki mindazok akik a kereskedelemben egy olyan céget, jelzést, rajzot, csomagolási formát vagy ehhez hasonló reklámozási formát használnak, mely összetéveszhető egy másikkal, amelyet másvalaki törvényesen használ. Ugyancsak tisztességtelen versenyt követnek el mindazok, akik olyan árukat termelnek, importálnak, exportálnak, elraktároznak vagy eladnak, amelyek eredetére vonatkozólag hamis adatokat tüntetnek fel.

Intézkedik a javaslat arról is, hogy milyen büntetésben részesüljenek azok, akik a fentemlített törvény ellen vétnek. A javaslat értelmében első ízben *tíz-tíz-ezer lejig, visszaesés esetében pedig ötvenezer lejig száz-ezer lejig terjedhető büntetésben részesül az, aki a fentemlített törvény értelmében tisztességtelen versenyt követ el.* Ugyanakkor pedig megsemmisítésre kerülnek a szóban levő rajzok, jelzések, pecsétek, csomagolóanyagok, cégtáblák stb. Az a fél, akit a tisztességtelen verseny következtében kár ért, kártérítést is követelhet és abban az esetben, ha a kereskedő az áruk eladásánál hamis eredetet tüntetett fel, elrendelhető az áruk lefoglalása és eladása. A befolyt összegből először a büntetés, másodszer pedig a kártérítés összege fizetendő ki. Érdekes megemlíteni a javaslatnak azt az intézkedését, amelynek értelmében mindazok a pénzüntetések, amelyek a fentemlített törvény alapján folynak be annak a Kereskedelmi és Iparkamarának a javára fizetendők, amelynek körzetében a tisztességtelen verseny megtörtént.

A miniszter megengedte az arad megyei malmosoknak, hogy a forgalmi adót pauszáléban fizethessék

Szabályozták, hogy milyen esetekben kell a forgalmi adót fizetni

A pénzügyminiszterium rendelete érkezett ma az aradi pénzügyigazgatóságához, amelynek értelmében a miniszterium ismét megengedi, hogy a malomtulajdonosok, akik vámörléssel foglalkoznak, a forgalmi adó összegét pauszáléban fizethessék. A pauszálé fizetésének engedélyét a pénzügyigazgatóságtól kell kérelmezni és a kérvényben fel kell tüntetni a malom kapacitását, hány kövel és hengerrel dolgozik, azonkívül mennyi évenként az örlő napok száma. Azok a malmok, amelyek a forgalmi adót nem pauszáléban fizetik, kötelesek a törvényben előírt speciális kimutatásokat vezetni, amelyek alapján állapítják meg a fizetendő forgalmi adót.

A leérkezett rendelet szabályozza, hogy a vámörléssel foglalkozó malmok milyen esetekben tartoznak a forgalmi adó összegét levonásba hozni:

1. a vásárolt, örölt és eladott termények teljes értéke után.
2. ha az örölt vám ellenében történt, úgy a vám fejében kapott gabona vagy pedig a vám megváltása címén fizetett összeg teljes értéke után, amelyet a molnár kapott.
3. forgalmi adót tartozik fizetni az örölt a liszt teljes értéke után, míg a molnár ugyanazon öröltés után kapott vámliszt értéke után 2.2 százalékot.

